

1583. Landen ghedenomineert sullen worden, ende dat al by provisie ende sonder prejuditie, als voren.

Item ende alsoo meer als notoyr is, dat de Landen van Vrieslandt, deur den tegenwoordighe munte, in irrecuperabile schade ghevoert zijn, tot grontlyck verderf van allen Coophandel, vermits de Landen geheellyck allenthalven van alle goede munte berooft en gheblootet zijn, ende wederom ende in plaets van die, zyn vervult met quade munte, die oock inden Nabuursche Steden ende Provincien niet gangbaer en is, dat die vande platte Landen, condescenderen inder Steden Resolutie, dat de selve Munte voorts sal cesser en ophouden, sonder te gehengen, die meer in Steden ofte Landen van Vrieslandt geslagen te worden.

Item ende alsoo de Steden van Vrieslandt, al verledene lare, hun ordonnantie op te repartitie vande negenthien duysent Gulden'sjaers, voormaels tot onderhoudt van de Casteelen, geemployeert hebben ontfanghen, ende tot noch toe daer af van't verledene lare, noch voor den presente lare, eenige betalinge hebben ontfanghen. Immers dat de Ghedeputeerden vanden Landschappe, alreede voor desen lare al thien duysent gulden meer van de Domeynen hebben gelicht, dan daer uyt mach. Dan om alle diffidentie wech te nemen, en meerder vruntschap onderlinge te houden, de Steden voorsz. de voorsz. Repartitie mogen lyden, worde op nieu betaelt, ende met de Steden in't particuliere geprocedeert tot afrekeninge en vereffeninge, vant gene daer af al voren is verschenen.

Dat oock die Steden mochten genieten den twee jaren excys van Wijn, Byer ende Lakenen, over de gheheele Landschappe, hun van den eersten Novembri laestleden, tot twee laren, by sijne Hoogheyt, by advijs vanden Raet van Staten en Finantien, onlancx geotroyeert.

Mitsgaders dat de Eygenaers vande vergravene Landen, ende afgebrokene Huysen, in Grafsen ende Bolwercken vande nieuwe Fortificatien gemortificeert, uyt de gemeene Buydel van Steden ende Landen, ter redelyckheyt tot taxatie van Commissarisen, ende op eenighe Daghen ende stonden mochten worden betaelt. Ende in alle gevalle afghedaen mochten worden, de Floren Rente, daer op de vergravene Landen, in den aenbrengh aenghebracht zijn, ende dat pro quota. Ende de Steden daer met onlast worden, vanden menighvuldighen Processen, daer inne sy ter cause voorsz. gheraden zijn.

Dat mede op te groote Concussien ende onbehoorlycke Exactionen vande Ghedeputeerden Deurwaerders, op dese Landsdaghe sulcke ordro gheselt werde, dat de arme Ingheseten boven het ordinaris Zalaris, daer toe den

Deurwaerders van den Hove gheselt, niet meer worden beswaert,

Altum in de vergaderinghe der Steden, binnen Leeuwarden in der Iacobijnen-Clooster, den 10. Aprilis 1583.

1583.

Ondergheteeckent

Woo: Leeuwarden, Albert Everts Boner.
Franecker, Douwe Aggest.
Bolswerdt, Jan Romckes.
Sneek, Ant. Ioan. Tryst.
Hartingen, Pieter Lubbertsz.
Stavoren, Gerrit Wypkes.
Dockum, M. Gratemala.
Sloten, S. Potter.
Ylst, S. Mollis.
Worckum, Ippe Augustinus.
Hindelopen, Tjara.

Na gedane Collatie tegens de Principale zijnde ondergheschreven ende bevestight, als boven, is daer mede bevonden t'accorderen. By my

E. ISBRANDI.

Ondertusschen hebben de Volmachtige van de Steden seckere Remonstrantie aen sijn Excell. den Prince van Orangien afghesonden, int lange vertjalande de gelegentheit der saecken ende de presentatien/mutigaders de redenen van recht by haer lieden in gheschijfte, den Volmachtigen van den Lande overgelevert ende volcht:

Doorluchtige, Hooghgeboorne, Vermogende Furst, Ghenadige Heere. Ons onderdanichlycken recommerenderende in uwe F. D. goede gratie, hebben niet conen nalaten, om de selve ootmoedelyck in't corte te Remonstreren, de verhandelingen tusschen ons ende Volmachtigen van't platte Landt van Vrieslandt, alhier op desen Lantsdach ghevalen. Ende om daer toe comen, sal uwe F. D. ghenadighlycken believen te verstaen, dat hoewel van oudts af, so voor, als oock by den huldighe, ende aenneminghe van de Landt-Fursten ende Heeren van Vrieslandt, de Staten van Vrieslandt, altydt zyn gherepresenteert gheweest, niet by OOSTERGOO, WESTERGOO ende SEVENWOLDEN, als die van de platte Landen, hun alsnu wel vermetenlyck durven aennemen ende onderwinden. De welcke Limiten, niet als distincte Limiten, zyn van de platte Landen van dien, dan veel meer by de Gheestelycken, Edelen ende Steden, by den welcken, alsoo alle Loden Staatswijse den Heeren van Vrieslandt, voor ende na altydt zyn ghedaen, ende respectivelyck vanden selven Heeren, wederomme ontfanghen gheweest, als by verscheydene Acten van den Landt-Boecken van Vrieslandt

Remon-
strantie ge-
sonden van
de Steden
Woo: een
distinc-
tie aen den
Prince van
Orangien.

ppp ij betoon

behoort can worden. Dat nochtans dies niet teghenſtaende, naest thien, twintigh, dertigh, veertigh, vijftigh ende langher Iaren, als menschen Memorie is gheweest, de Regeringhe van alle des Landschaps saken van Vrielandt, continnelijcken is gheweest, by Stadthouder, President ende Raden, inden Hove van Vrielandt, die absolutelycken daer inne over Steden ende Landen hebben ghecommandeert. Weghesondert dat die van de Steden, ende oock die van de platte Landen, hanghende de selve Regeringhe, elcx hun aperte Ghedeputeerden hebben ghehaet, die respectivelycken hebben waer ghenomen ende ghedefendeert, der Steden ende platten Landen Privilegien, soo in't Generael, als particulier, sampt alle andere, hun oude ende wel bekende ghebrachte Costuymen, Usantien ende goede Ghewoonten. Dolerende op alle het ghene by yemanden van hoogher, oft nederen Standen, Gheestelycken of Wereltlycken, daer teghens gheattenteert of voor ghenomen is gheworden. Ende zijn voorts altydt, ende van oudts af, ende gheduyrende de selve Regeringhe, alle Beden ende Petitiën vanden Heeren, ende alle vordere Ordinaris ende Extraordinaris Contributien, over den Lantschappen vallende, opghenomen ende ghedraghen gheweest opte Floreen Rembe. Daer by de platte Landen van Vrielandt voorschreven, van oudts af, by sekere Generale Aenbrenghe, zijnde aengebrocht gheweest, sonder dat de Steden Corporen in de selve Contributien, yet's daer af hebben ghedraghen. Tot dat nu eenighe Iaren gheleden, de presente Troublen opgherezen zijn, men den Steden Corporen met Contributien vanden Oorloghe, mede heeft willen belasten, ende onder andere by de Generale Unie, de Generale Middelen mede in ghewillight zijn. Ende by welke Generale Middelen, die van de Steden meer als vier-dubbelt meer, als die vanden platten Landen, alhier beswaert worden.

Ende al ist, dat inden Iare acht-ende-iseventich lefleden, om eenighe Consideratien goet ghewonden is, by confinatie ende Relagatie vanden Heeren vanden voorschreven Provincialen Rade aldaer, der Steden ende Landen Collegien van Ghedeputeerden, in sulcker voeghen gaer te werpen, dat by provisie, ende sonder prejuditie, beyde van Steden ende Landen, ende alsoo tot beyder Revocatio, die van de platte Landen ses Ghedeputeerden, ende die vander Steden alleenlijck twee Ghedeputeerden souden ghebruycken, dien op der Steden ende Landen Contributien, in den Aeten van dien gheroert, opsicht souden nemen, ende op welke Aete voorts

van Iare tot Iare, de selve Ghedeputeerden hun meer ende meer Regeringhe hebben aenghenomen, ende ten lesten, ende Paulatim, die vanden platten Landen, vermits dat sy der twee Steden Ghedeputeerden, in alle saken hebben conen overstemmen. Tot dier Ambitie zijn ghecomen, dat sy met de voorschreven overstemminghe over de Steden, absolutelyck hebben willen heerschen, ende commanderen. Immers dat sy soo wel binnen, als buyten Landts, teghens de expresse wille ende Resolutien van de Steden, alles te weghe hebben conen brenghen, wat sy voornemen. Doende alle 't selve opte Name van de Steden ende Landen, hoe seer oock die van de Steden daer-en-teghens Reclameren.

Soo zijn die van de Steden benoodtsaecte, at' verledene Iare van twee-en-tachtighen opten Landsdach, de voorschreven Provisionale Aete van Regeringhe, af te treden ende te renuncieren, met Propoost, om den ouden voet van Regeringhe, sulcx die voor de voorschreven Provijie was gheweest, wederom aen te nemen. Doch vermits den Vyandt dies tijds voor de deure was, sich noch laten inducieren door den Heeren President, Doctor Hessel Aysma, ende Meester Frans van Eyfingha, Raede, &c. om in de voorschreven Provisionale Regeringhe noch te continueren, totten naesten Landsdach ten langhsten in Aprilij present te houden, sonder langher. Ten eynde 't gheschil van de selve Regeringhe, middeler-tijdt in sulcker voeghen worde ghedecideert, dat ten alderminsten cesserende nu in Vrielandt de Gheestelycke Staet, de Steden met die van den platten Landen, Paribus Vocibus, souden moghen regeren. Daer toe dan hoe wel middeler-tijdt de Steden groote vlijdt, costen ende oncosten hebben aengheleydt, om buyten by sijn Hoocheyt ende Raedt van Staten, Decisie te becomen.

Schijnt nochtans, dat eerst door beletfelen van die platte Landen, ende daer na oock door den Aete vanden seventhienden Ianuarij 't Antwerpen, al 't selve is onghedaeng gebleven. Sulcx dat de Steden op den teghenwoordighen Landsdach beschreven zijn, omme onder anderen in hoc interregno, met de platte Landen ordre te stellen opte Regeringhe, soo binnen als buyten 's Landts, wederom gheboodtsaecte zijn gheworden, de voorschreven Aete van Renunciatie van't verledene Iare te insisteren, doch van't begin der selver Landsdach af, totten uysende toe, by diverse Aeten ghepresenteert, om 't gheschil voorschreven, in vrundtschap

1583.

schap te willen laten by goede Heeren decideren binnen 's Landts, namentlyck by onsen Ghenadighen Heeren, Luytenant Gouverneur van uwe Furstelycke Doorluchtigheyt, onsen Stadthouder, sampt twee van den Provincialen Rade, by den selven sich te associëren. Die al over Winter in Novembri waren, by Apointtemente ende Rescriptie van sijn Hoogheyt, ende Raedt van Staten Ghecommitteert, om van Parthyen Pretensien Informatie ende hun advijs over-seyn-den. Dan wat men daer toe heeft aengbehouden, hebbendie vande platte Landen daer toe noch om de sake by eenighe andere goede Luyden, in vrundtlyckheyt te laten decideren, sich niet conen verstaen. Dan al ghesocht omme de Steden in hun goeds Recht te frustreeren, ende buyten 's Landts een laer acht ofte thien te houden loopen ende pleyten. Meenende middeler-tydt, ende hoe langher hoe meer, over de Steden te heerschen, ende over haer Ingbesetenen, ghelyck over die van de platte Landen, althans te domineren. Te rugge stellende ende verwerpende alle de gheheele Justitie, sonder onder de selve Justicie, ghelyck alle andere Landt-Fursten wel selfs ghedaen hebben, te willen buyghen.

Soo dat ten laetsten die van de Steden hebben ghepresenteert, om by u Furstel. Doorluchticheyt, hare Stadthouder, de sake rechtelycken te willen laten decideren, midts dat uwe Furstelycke Doorluchtigheyt, daer over eenighe onpartydighe Heeren ende Rechts-ghelcerden, by sich soude beroepen, willende alleenlyck de sake op't spoedelycx ghetermineert te worden. Ende 'twelck die van de platte Landen met eenighe Cavillatien, ende nulle Subterfugien, van haer Procuratien, als dat sy voor gaven daer toe gheen last te hebben, ende meer andere nulle uytvluchten, soo langhe hebben ghedilayeert ende gheweyghert, dat sy ten laetsten sonder oorlof vanden Landtsdagh zijn vertrocken. Latende alle de saecken in't wilde loopen, in een seer groote Confusie. Doch hebben al middeler-tydt, uyt vorighe Ambitie, ende teghens wille vande Steden, al omme, soo wel by u Furstelycke Doorluchtigheyt, als oock by den Heeren Landt-Raedt ghedetermineert, ende eensdeels gheschickt, die hun beliet heeft ghebadt, hun in den Procuratien van dien, wel stoutelyck ende vermetenlyck teghens alle oude goede ghebruyck noemende te representeren de Staten van Vrieslandt. Recht of de Steden, die alsnu, ende in desen tyden van Oorloghe, zijn de eenighe defensie ende bewaringhe van de platte Landen, de sa-

ke met-allen niet en raecte ofte construerde.

Sulcx dat om 'tselve ende meer andere Inconvenienten, nyt haer quado Regeringhe daghelycx resorterende voor te comen, de Steden ghedronghen zijn, om seeckere voet van Regeringhe te nemen, ende aperte Collegie op te richten, die der Steden saecken sullen bewaren naer behooren. Ende dat onder die ghehoorsaemheyt van uwe Furstelycke Doorluchtigheyt, onsen Stadthouder, Luytenant Gouverneur, ende den Hove van Vrieslandt, haer gheboortlycke Overicheydt, sampt continuatie van de Generale ende naerder Unie, met uwe Furstelycke Doorluchtigheyt ghemaecte, ende daer inne sy toe uyt-eynde sullen continueren ende volbraden. Latende die van de platte Landen Regeren, soo sy te Rade sullen bevinden. Metten welcken sy nochtans presenteren, alle goede Correspondentie ende Eenigheyt te houden, voor soo vele sy sullen willen toelaten, sonder dat sy oock den in-ghewillighden Maendlycke Contribusien, soo wel als de Generale Middelen, sich sullen eenichsins willen ontrecken, om met dier middel den alghemeynen Vyandt te gevoorglycker te woghen wederstaen.

Daer nyt u Furstelycke Doorluchticheyt ghenoechsaem sal hebben te bemerken, dat die van de Steden gheen oorlike deses tweespalts en zijn, dan veelmeer die van de platte Landen, die hun weggheren de saecke in vrundtlyckheyt, soo wel als by weghe van Justicie op't spoedelycx te laten decideren. Waer over dan oock die Steden wel expresselyck voor GOD Almachtigh, ende uwe Furstelycke Doorluchtigheyt willen hebben gheprotesteert. Dat even-verre door desen tweespalt eenighe Inconvenienten mochten gebeuren, dat sulcx niet de Steden, dan de platte Landen gheimputeert sal behooren te worden.

Als sy oock protesteren van de nulliteyt van alle 'tghene by Hiddema, Franekena ende anderen, als alleenlyck ghecommitteert by die van den platten Landen, ende niet van de Staten van Vrieslandt, midts gaders vanden tot Landt-Rade by die vande platte Landen ghecommitteert, ten minsten tot achterdeel van de Steden in Vrieslandt, eenighsins ghedaen of gbehandelt sal worden. Ende sullen die Steden niet onderlaten, soo verre den noodt sulcx verreycht, ende daer af wy begheeren op't spoedelycx van uwe Furstelycke Doorluchtigheyt, verstandicht te worden, eerst daghes ende soo gheringhe doenlyck words, jemandt

ppp iij

nye

we haer Collegie, by uwe Eursf. D. ende do
voorz. Landt. Raedt te schicken, die een be-
hoorlycke Staet vanden Steden aldaer sal re-
presenteren, ende met u F. D. op alle voor-
vallende saecken moghen communiceren ende
suyten, so te Rade bevonden sal worden. Daer
mede,

Doorluchtighe, Hoochgeboorne, Vermo-
ghende Eursf. Wy ons recommanderen in uwer
F. D. goede gratie, de selue biddende om ons
tot handt-houdinghe vander Steden goede
Recht, volgende den Tenor der naerder Unie
te willen behoorlycken assisteren, ende voorts
van 'tghene voorsz. is voorgheexcuseert te
houden. Biddende mede G O D Almach-
tighe, om u F. D. tot geluck saliger Regeringe
te willen bewaren.

Gheschreven te Leeuwarden den xxvij.
Aprilis 1583.

1583.

Onderghescheven

Wve F. D. Onderdanige, Goetwil-
lige, de Volmachten van de Ste-
den in Vriesslandt, Staets-wijse op-
ten Landtsdach vergadert, ende
ter Ordinantie vanden selven.

Ende gheteekent

Alberdt Evertsz. Boner.
Johan Romckes. H. Baerd.
Ant. Ioan. Tryst.
I. Hernelz. Ammama.
Gerrit Wypkes. S. Potter.

Sijne Princel. Excell. de

Gouverneur van Vriesslant, heeft daer op
verstant in Vriesslandt afghesonden, Leonard
Cassenbroot Raedt Ordinaris in den Hobe
van Hollandt/ende Wilhelm Bardefius Bur-
gemeester der Stede Amsterdamm, die de sake
tot vrede ende ruste brengen souden. Dese
binnen Leeuwarden den 11. May ghecomen
zijnde / hebben met den Luptenant Gouver-
neur Bernard van Merode de saecke gecom-
municert/ende naermaels inde vergaderinge
der Staten ofte Volmachtigen vanden Lan-
de verschijsende/hebben deselbe ernstelijcken
vermaent tot vrede en eendracht/ haer voor-
houdende de onnosse ghestaltensse der Lan-
den/ ende dat de Wyant door hare onderlinghe
scheuringhe ende scerssie ghelegentheyt nemen
soude / in den Lande te vallen. Deshalven
nutlijck te zijn / soo in regard vande Generale
Geuniteerde Nederlanden/ als int particulier
vande Provincie van Vriesslant, dat sy luyden
te rugge stellende de eertgericheyt ende ambi-
tie/dogen-merck nemen souden op 'tgemeene-
beste/ twelch anders dooz sulcke ende dierghel-
ijcke mis handelingen / inde uperste misserpe
ende jammer verballen soude.

Wantsoo de gemoederen eben vast op haer
rechten stonden / hebben de Luptenant Gou-
verneur ende de Ghecommiteerde van sijn

Excell. sekeren Provisionael ontwerp partpen
doorghebden/ ende belast t'achtervolgen. CHRISTI

Nademael de Volmachten

gen der Steden van Vriesslandt op
den lesten Landtsdage verwilliche
hebben hun licieueuse saken by ons
partpdige rechters te laten deriden
ten / naervolgende den eersten Acte
tjckel vande naerder Wynt binnen
Vrecht gemaecht/ende dat die vol-
comelijcke Procuratie van weghen
der Volmachten vande platte Lan-
den by handen is. So sullen beyde
partpen sich reguleren tot termina-
tie van 'tproces als naervolgt.
Wegerende daeromme ende niet-
te min van wegen sijnen f. G. als
Stadtholder Generael vande Lan-
den van Vriesslant, gebieden ende be-
velen/dat gener van beyde partpen
voorz./ sich presumere te wepgeren/
dese na-gheschreven verwilliche
sorme van procedereren ende provis-
ionale regeringe.

I Adeneersten dat sesse van weghen de platte
Landen / ende twee van den Steden sullen
voorz. Gedeputeerden int Collegio sitten / ghe-
lijck by tot noch toe ghedaen hebben / besog-
nerende op alle de ghemene der Landtschaps
saecten/naervolgende hare Commisfie/ ghe-
druyende tot den naesten Landtsdach die ghe-
houden worde t'epide Octobus/ ofte int begin
van Nobembij toetomende / ende dat by pro-
visie en sonder prejudicie van beyder partpen
gherichicheyt/ sonder oock dat penants van
beyden partijen daer upt eenighe possessie ofte
quali sal mogen vendicert ofte pretenderen/
volgende den Acte vanden Jare 78. den 12.
Septembij tusschen partpen gemaecht. Ende
soo verze de voorsz. Landtsdach ten voorge-
melten tyde niet gehouden mochte worden/dat
alle besognen vande voorsz. Gedeputeerden/
daer naer te doen sul ende machteloos sullen
zijn / ten ware nochtans dat eenighe merck-
lijcke noot-saken mochten voorszallen/ soo wel
dooz den rechters als anders / waer dooz de
voorsz. Landtsdach verghindert mochte
worden.

Ende om tot decisie vander saecten te co-
men/ sullen beyde partpen van drie weken tot
drie weken peremptorie hui schijstuyt over-
leveren tot duplich inclins/sonder meer. Niet
tegenstaende eenighe ferten/ de welcke by par-
tpen in desen worden gheremunicert.

Welcke terminnen ende overleberinghe van
schijstuyten gehouden ende gedaen sullen wor-
den binnen Leeuwarden, voorz. den Hobe ofte
Commisfarien van dien / binnen de Raedt-
kamer in de Cancellry ter uppe vande gewont-
lijcke s' Hofs Comparitien albaer.

Ende wes naer expiratie vande voorsz. ter-
minnen bevonden sal worden onder den Hobe
ofte Commisfarien van dien / inghebracht te
399

De Prins
van Oran-
gen sent
Gecommit-
teerde in
Vriesslandt
om besaken
en twist tus-
schen de
Landen en
Steden te
verzoenen.

De Gecom-
mitteerde
van den
Prins ma-
ken een ont-
werp waer-
na de par-
tpen haer
sullen ver-
zoenen.